

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA STRATEGII

JAWNE

~~UZYTU~~
~~WYKONAWCZY~~

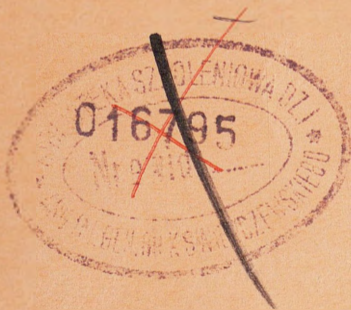
Egz. Nr 1

2/63

Gen. bryg. Zbigniew JUREWICZ

OPERACJA OBRONNA ARMII

(Skrypt wykładu)

40838
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

40838

WARSZAWA

STYCZEŃ

1971

Wz 158
57
514

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA STRATEGII

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~

Egz. Nr.....1

2/63

Gen. bryg. Zbigniew JUREWICZ

OPERACJA OBRONNA ARMII

(Skrypt wykładu)

040838

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid.....

40838

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA STRATEGII

JAWNE

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 86 ust. 2
(Dz. U. P. Nr 11 poz. 95)
.....
podpis

~~SECRET~~
~~POWISOWES~~
.....

ZATWIERDZAM
SZEF SZTABU GENERALNEGO WP

gen. dyw. Bolesław CHOCHA
Wiceminister Obrony Narodowej

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Egz. Nr 1

OPERACJA OBRONNA ARMII
(Skrypt wykładu)

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ~~id~~

40838
Opracował
Szef Zarządu I Sztabu Generalnego
gen. bryg. Zbigniew JUREWICZ

S P I S T R E Ś C I

I. ZASADY OGÓLNE OPERACJI OBRONNEJ ARMII	str.
1. Warunki, w jakich armia będzie przechodzić do obrony..	2
2. Zadania armii w operacji obronnej	5
3. Podstawowe wymagania, które winna zapewnić obrona	6
II. PRZYGOTOWANIE OPERACJI OBRONNEJ ARMII	8
1. <u>Podjęcie decyzji do operacji obronnej</u>	<u>10</u>
2. System obrony armii	14
3. Planowanie operacji obronnej.....	26
III. PROWADZENIE OPERACJI OBRONNEJ ARMII	28
1. Z użyciem broni jądrowej	28
2. Właściwości prowadzenia operacji obronnej armii z użyciem konwencjonalnych środków rażenia	38
<u>Załączniki:</u>	
nr 1 - Ugrupowanie operacyjne armii w obronie	
nr 2 - Przejście armii do obrony wybrzeża morskiego w toku operacji zaczepnej	
nr 3 - Przejście armii do obrony w toku operacji zaczepnej w wyniku poniesionych strat od BMAR przeciwnika i niekorzystne- go stosunku sił	
nr 4 - Przejście armii do obrony w toku operacji zaczepnej w celu odparcia przeciwuderzenia nieprzyjaciela i zabezpieczenia natarcia sił głównych Frontu	
nr 5 - Wykonanie armijnego przeciwuderzenia.	

221075

W DPA ARMOJAN ANTOJINE
Krajowa Szkoła Wojskowa im. gen. J. Sikorskiego
Kwatera nr 1000

~~T A J N E~~

Egz.Nr...

OPERACJA OBRONNA ARMII

Doświadczenia minionych wojen potwierdziły, że obrona - jako rodzaj działań bojowych - powstała i rozwijała się równocześnie z działaniami zaczepnymi. Włodzimierz Lenin podkreślał, że "takich wojen, które rozpoczynałyby się i kończyły ciągłym zwycięskim natarciem, nie było w światowej historii, a - gdyby się tak zdarzyło, to byłby wyjątkowy wypadek" /tom 44 str.208 - wydanie radzieckie/, nawołując jednocześnie do opanowania wszystkich znanych rodzajów, sposobów i form zniszczenia wroga.

Radziecka nauka wojenna uznaje możliwość prowadzenia w wojnie różnych operacji. Akcentuje jednak, że tylko zdecydowane natarcie - z wykorzystaniem pełnej mocy różnych rodzajów uzbrojenia i bojowych możliwości wojsk - umożliwi pełne rozbitcie przeciwnika i pozwoli osiągnąć cele strategicznej operacji na TDW oraz wojny w całości.

Na niektórych kierunkach, w określonym czasie mogą powstać warunki niesprzyjające przeprowadzeniu lub kontynuowaniu działań zaczepnych. W takiej sytuacji armie, a niekiedy i poszczególne fronty, zmuszone będą przejść do obrony w celu wykrwawienia przeważających sił nieprzyjaciela, związania ich, wygrania na czasie, skoncentrowania swoich sił i stworzenia w ten sposób możliwości do zdecydowanego natarcia.

Regulamin walki /paragraf 29/ mówi, że wojska przechodzą do obrony w wypadkach, gdy natarcie jest niemożliwe lub niecelowe, jak również w sytuacjach, kiedy przez zaoszczędzenie sił i środków trzeba zapewnić warunki do wykonania natarcia na innych, ważniejszych kierunkach.

I. ZASADY OGÓLNE OPERACJI OBRONNEJ ARMII

1. Warunki, w jakich armia będzie przechodzić do obrony

Warunki, w jakich armia przechodzi do obrony, będą zależały od:

- konkretnej sytuacji, a zwłaszcza stosunku sił kształtującego się w pasie działania armii;
- składu, możliwości bojowych i charakteru działań wojsk własnych i nieprzyjaciela;
- ważności bronionych kierunków, ich fizyczno-geograficznych właściwości i czasu przeznaczzonego na organizację obrony.

Przejście do obrony może nastąpić w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem lub bez styczności z nim /regulamin walki - paragraf 441/.

Operacja obronna armii może być przygotowywana jeszcze w okresie poprzedzającym wybuch wojny - w przewidywaniu możliwego wtargnięcia nieprzyjaciela na nasze terytorium - lub też w toku działań wojennych. Może być ona prowadzona w ramach operacji zaczepnej frontu w początkowej fazie, w toku jej trwania lub w końcowym etapie, jak również - być częścią składową operacji obronnej frontu.

Jeżeli na jakimkolwiek kierunku lub TDW nie przewiduje się od początku wojny prowadzenia operacji zaczepnej, wówczas armia, zgodnie z decyzją wyższego dowództwa, może zawczasu - jeszcze w okresie narastania zagrożenia - przejść do obrony, z zadaniem przeciwstawienia się możliwemu wtargnięciu sił zbrojnych agresora i stworzenia warunków sprzyjających przejściu do działań zaczepnych.

Wcześniej zaplanowane przejście armii do obrony może mieć miejsce na wybrzeżu oceanu lub otwartych mórz, gdzie możliwe jest wysadzenie morskiego desantu nieprzyjaciela, jak również na grani-

cy z państwem neutralnym, przez terytorium którego mogą uderzyć zgrupowania nieprzyjaciela.

Podczas Wielkiej Wojny Narodowej ZSRR /szczególnie w jej ostatnim okresie/ prowadzono często operacje obronne armii w toku lub w końcowej fazie operacji zaczepnej, w sytuacjach, kiedy nieprzyjaciel wykonywał przeciwuderzenia lub też przechodził do przeciwnatarcia w celu zatrzymania nacierających wojsk, bądź też dla odtworzenia utraconych pozycji na którymś z odcinków frontu.

Na przykład 4 gwardyjska armia 3 Ukraińskiego Frontu w styczniu 1945 r., przeprowadziła operację obronną w końcowym etapie budapeszteńskiej operacji zaczepnej, kiedy nieprzyjaciel przeszedł do przeciwnatarcia w celu odtworzenia sytuacji na prawym brzegu Dunaju.

W toku berlińskiej operacji, w kwietniu 1945 r., kiedy główne zgrupowanie wojsk 1 Ukraińskiego Frontu podchodziło już na przedpola Berlina i do rzeki Łaby, wojska 52 armii i 2 armii Wojska Polskiego musiały w ciągu tygodnia prowadzić operację obronną na kierunku drezdeńskim, z zadaniem odparcia silnego przeciwuderzenia pancernych zgrupowań nieprzyjaciela z kierunku południowego.

Operacje obronne armii prowadzono również w celu utrzymania przyczółków /3 armia 1 Ukraińskiego Frontu, we wrześniu 1944 r. podczas obrony sandomierskiego przyczółka na Wiśle/, odparcia uderzeń nieprzyjaciela dążącego do połączenia się ze swoimi okrażonymi wojskami /40 armia tego samego frontu podczas operacji korsuń-szewczenkowskiej w lutym 1944 r./ itp.

We współczesnych warunkach armia może przejść do obrony w początkowej fazie operacji zaczepnej frontu w sytuacji, kiedy nieprzyjacielowi uda się wykonać zaskakujące uderzenia jądrowe lub też zmasowane uderzenia lotnictwa. w rezultacie których wojska

armii poniosą poważne straty i nieprzyjaciel uprzedzi nasze siły w rozwinięciu oraz wtargnie w pas działania armii przeważającymi siłami.

W toku operacji zaczepnej frontu armia może być zmuszona do chwilowego przejścia do obrony w wyniku niepomyślnego rezultatu bitwy spotkaniowej, kiedy nie uda się jej zerwać przygotowywanego przeciwuderzenia silnych zgrupowań przeciwnika lub też kiedy wojska armii poniosą takie straty, które wykluczają możliwość kontynuowania działań zaczepnych. Sytuacja taka może powstać zarówno w warunkach zastosowania broni jądrowej, jak też w wypadku prowadzenia działań wyłącznie konwencjonalnymi środkami rażenia. W toku operacji zaczepnej frontu na kierunku nadmorskim armia może otrzymać zadanie obrony wybrzeża.

Przejście armii do obrony podczas operacji zaczepnej frontu będzie zazwyczaj realizowane w warunkach oddziaływania nieprzyjaciela, który przeszedł lub przechodzi do działań zaczepnych.

Jeśli armia otrzyma zadanie prowadzenia operacji obronnej na początku wojny, wówczas przygotowanie takiej operacji może być wykonywane jednocześnie z odpieraniem włamującego się już nieprzyjaciela, nawet na kilku kierunkach. W takich warunkach broniące się wojska powinny odeprzeć ataki nieprzyjaciela, wykrwawić jego siły w bitwie granicznej, nie dopuścić do wtargnięcia na swoje terytorium, a następnie - po utworzeniu zgrupowania uderzeniowego - przejsć do aktywnych działań i zakończyć rozbicie nieprzyjaciela.

Przejście armii do obrony w toku operacji zaczepnej może charakteryzować się niejednoczesnym zajmowaniem obrony na poszczególnych kierunkach. W pierwszej kolejności przejdą do obrony te

związki taktyczne i oddziały, które znalazły się w krytycznej sytuacji wskutek wykonania na nie uderzeń jądrowych, chemicznych lub lotniczych. Poszczególne zgrupowania mogą w tym czasie kontynuować jeszcze natarcie w celu uchwycenia wygodnych rubieży, których opanowanie poprawi operacyjną sytuację armii, a jednocześnie utrudni zaczepne działania przeciwnika.

Zawczasu nie da się przewidzieć wszystkich możliwych wariantów przejścia wojsk do obrony na początku wojny lub podczas jej trwania. Nie ulega jednak wątpliwości, że w każdej sytuacji armia powinna być gotowa do przejścia do obrony w sposób zorganizowany i w odpowiednim czasie, aby posiadаныmi siłami i środkami wykonać postawione jej zadania.

2. Zadania armii w operacji obronnej

Zadania armii w operacji obronnej określa się na podstawie ogólnego zamiaru prowadzenia operacji frontowej oraz konkretnych warunków powstałych na kierunku działania danej armii. Użycie przez broniącą się armię broni jądrowej i chemicznej, a także zwiększone możliwości ogniowe, uderzeniowe i manewrowe związków taktycznych we współczesnych warunkach pozwalają stawiać obronie bardziej zdecydowane cele i wykonywać wyznaczone armii zadania w krótszym czasie niż w minionej wojnie. Przy tym wynik działań obronnych wojsk i osiągnięcie celu zerwania natarcia nieprzyjaciela, w znacznej mierze będzie uwarunkowane natarciem głównych sił frontu na decydujących kierunkach.

W razie przejścia do obrony na początku lub w toku operacji zaczepnej frontu, zadania armii mogą polegać na tym, aby - we współdziałaniu ze środkami frontowymi i sąsiednimi armiami - stosunkowo niedużymi siłami maksymalnie osłabić nacierające zgrupowania nieprzyjaciela, wykrwawić je, zerwać natarcie /przeciw-

uderzenie, włamanie/, odeprzeć uderzenia lotnictwa, utrzymać ważne pod względem operacyjnym rubieże i rejony, zabezpieczyć rozwiniecie działań frontu na głównym kierunku i stworzyć dogodne warunki przejścia od obrony do natarcia.

Na nadmorskim kierunku armia powinna nie dopuścić do wysadzenia desantów morskich i odeprzeć natarcie wojsk lądowych nieprzyjaciela wzdłuż wybrzeża morskiego, jak również uderzenia jego marynarki i lotnictwa; zniszczyć znajdujące się już na swoim terytorium i lądujące desanty morskie i powietrzne nieprzyjaciela oraz utrzymać zajmowane odcinki wybrzeża i przyległego terenu. Zadania te mogą być wykonywane przez wojska armii we współdziałaniu z siłami marynarki wojennej i środkami frontowymi.

W zależności od powstałej sytuacji, ugrupowania nieprzyjaciela, składu i stanu wojsk własnych oraz warunków terenowych - armia ogólnowojskowa na głównym kierunku może bronić pasa o szerokości 100-150 km. Na TDW charakteryzujących się szczególnymi warunkami terenowymi armia jest zdolna bronić pasa szerszego.

Głębokość pasa obrony armii - z uwzględnieniem rozśrodkowanego rozmieszczenia związków taktycznych I i II rzutu, odwodów, wojsk raketowych i rozbudowywanych przez te elementy pasów, rubieży oraz rejonów stanowisk ogniowych - może osiągać 100-150 km i więcej.

3. Podstawowe wymagania, które winna zapewnić obrona

W.1
Przy aktualnych możliwościach nacierającego przeciwnika broniące się wojska winny być zdolne do przeciwstawienia się zmasowanym uderzeniom broni jądrowej i chemicznej, lotnictwa i artylerii, zniszczenia jego środków napadu jądrowego, odparcia natarcia zgrupowań wojsk lądowych - szczególnie pancernych, utrzymania ważniejszych rubieży i niedopuszczenia do wysadzenia desantów. W wypadku włamania lub przerwania się zgrupowań nieprzyja-

ciela w głąb obrony - do zniszczenia ich bronią jądrową, chemiczną, lotnictwem wsparcia, środkami ogniowymi, zdecydowanymi przeciwuderzeniami i przejścia do natarcia.

Obrona powinna więc być aktywna i trwała, zdolna przeciwstawić się uderzeniom broni jądrowej i innych środków masowego rażenia nieprzyjaciela, jego lotnictwa i artylerii, powinna odeprzeć masowe ataki czołgów i nie dopuścić do wysadzenia i działania desantów powietrznych.

W zapewnieniu aktywności i trwałości obrony, ważną rolę odgrywają:

- umiejętna organizacja uderzeń jądrowych, chemicznych i lotniczych oraz systemu wszystkich rodzajów ognia połączonego z systemem zapór inżynierskich;
- umiejętne wykorzystanie dogodnych warunków terenowych, przygotowanie terenu pod względem inżynierskim i dokładne maskowanie;
- dokładna organizacja współdziałania i nieprzerwane jego utrzymanie w toku bitwy obronnej;
- wykonany w odpowiednim czasie manewr ogniem, wojskami i zaporami na zagrożone kierunki;
- wykonanie zaskakujących zdecydowanych przeciwuderzeń, zgranych z uporczywym utrzymaniem ważniejszych rubieży;
- zorganizowanie skutecznej obrony wojsk przed bmr i szybka likwidacja skutków rażenia bronią jądrową i chemiczną npla;
- stanowcze i nieprzerwane dowodzenie wojskami oraz zabezpieczenie ich pod względem materiałowym i technicznym.

Jednym z podstawowych warunków zapewniających aktywność i trwałość obrony, a co za tym idzie osiągnięcie powodzenia w operacji obronnej - jest wyszkolenie bojowe i wysoki poziom moralny broniących się wojsk. Dlatego też w czasie przejścia do obrony bardzo ważne jest utrzymanie moralnej przewagi nad przeciw-

nikiem. We współczesnych warunkach jeszcze bardziej wzrasta rola pracy partyjno-politycznej oraz pracy partyjnej z organizacjami młodzieżowymi we wszystkich ogniwach i na wszystkich szczeblach.

Niezbędne jest wychowywanie dowódców, sztabów i wojsk w duchu wysokiej aktywności w myśl następujących zasad: w obronie należy również prowadzić aktywne działania bojowe; do zadania maksymalnych strat nieprzyjacielowi wykorzystuje się ogień wszystkich rodzajów; wszystkimi dysponowanymi siłami i środkami niszczy się jego siłę żywą i technikę oraz przeprowadza kontrataki i przeciwuderzenia. W toku bitew obronnych przeprowadzać należy niezbędny manewr sił i środków, wykorzystywać każdą przerwę do wzmocnienia obrony oraz doskonalenia pozycji, schronów i innych urządzeń inżynierskich, jak również doskonalenia systemu ognia i maskowania. Wypracowywać należy i stosować nowe, nieznane dotąd przeciwnikowi sposoby działania wojsk podczas odpięrania natarcia i wykonania swoich uderzeń. Obrona zawsze winna zawierać w sobie elementy zaskakujące przeciwnika.

Wykonanie zadań obrony wymaga wykrycia - w odpowiednim czasie - ugrupowania sił i środków npla i uprzedzenia go w wykonaniu niespodziewanych i silnych uderzeń ogniowych. Jednocześnie zawsze należy dążyć do wprowadzenia przeciwnika w błąd co do rzeczywistego ugrupowania wojsk własnych, sił i środków oraz prawdziwych zamiarów ich wykorzystania.

II. PRZYGOTOWANIE OPERACJI OBRONNEJ ARMII

Przygotowanie operacji obronnej armii polega na przeprowadzeniu przez dowództwo, sztaby, organy partyjno-polityczne i wojska kompleksu przedsięwzięć zmierzających do stworzenia szczelnej obrony, zdolnej do przeciwstawienia się wszelkim uderzeniom nieprzyjaciela.

Wśród nich do podstawowych należą:

a/ podjęcie decyzji i postawienie zadań wojskom;

b/ system obrony;

c/ planowanie operacji i organizacja współdziałania;

d/ polityczno- i moralno-psychologiczne przygotowanie wojsk oraz utrzymanie wysokiego stanu ich gotowości bojowej do wykonania potężnych uderzeń na przeciwnika, a także odparcia jego natarcia posiadanymi siłami i środkami;

e/ organizacja wszechstronnego zabezpieczenia działań bojowych i dowodzenia nimi.

Przejęcie do obrony w warunkach jądrowego i chemicznego napadu nieprzyjaciela będzie się odbywało jednocześnie z likwidacją skutków tych uderzeń mających na celu utrzymanie zdolności bojowej wojsk.

Kolejność pracy dowództwa i sztabu armii w procesie przygotowania operacji obronnej zależy od otrzymanego zadania i sytuacji, w której prowadzone jest to przygotowanie i przejście wojsk do obrony. Ważne znaczenie ma przy tym ilość czasu, sytuacja operacyjna, charakter działań nieprzyjaciela i stan wojsk armii.

W wypadku przejścia armii do obrony w toku działań zaczepnych dowództwo i sztab armii będą rozwiązywały zadania różne pod względem treści i charakteru. Przede wszystkim trzeba będzie:

- przedsięwziąć środki w celu odparcia uderzeń nieprzyjaciela i zniszczenia jego desantów powietrznych;
- zlikwidować skutki napadu jądrowego nieprzyjaciela;
- organizować walkę z odwodami nieprzyjaciela;
- przygotowywać obronę na najdogodniejszych rubieżach.

Równocześnie z organizowaniem obrony trzeba dowodzić wojskami, które nadal kontynuują działania zaczepne. Zrozumiałe jest, że w takich warunkach wszystkie przedsięwzięcia związane z przygotowaniem operacji trzeba będzie przeprowadzać w wyjątkowo krótkich terminach.

W wypadku niestosowania środków jądrowych trzeba uwzględnić realne możliwości środków konwencjonalnych obu stron, tzn. ich moc i zasięg. Niezależnie od tego wojska zawsze winny być gotowe do działań z zastosowaniem broni jądrowej i chemicznej, co wymaga utrzymywania w wysokiej gotowości wojsk raketowych i rozbudowy obrony z uwzględnieniem zagrożenia przez bmr.

1. Podjęcie decyzji do operacji obronnej

W każdym konkretnym wypadku sposób podjęcia decyzji o przejściu armii do obrony będzie nieco inny dostosowany do konkretnej sytuacji i czasu jakim się dysponuje.

W razie przejścia do obrony w warunkach oddziaływania nacierającego npla dowództwo armii będzie niekiedy wnikać w detale szczebla taktycznego i podejmować decyzje dotyczące każdego kierunku w pasie armii, aby nieprzyjaciel nie był w stanie nigdzie przeszkodzić w przejściu do obrony. W pierwszej kolejności winny być podjęte środki do niezwłocznego zniszczenia wykrytych środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, obezwładnienia najsilniejszych nacierających zgrupowań oraz utrzymania ważnych, najdogodniejszych rubieży.

Szczególną uwagę trzeba będzie poświęcić szybkiemu przygotowaniu uderzeń jądrowych, chemicznych i lotniczych, przeprowadzeniu skrytego manewru na zagrożone kierunki, przegrupowaniu sił i środków w celu utworzenia obronnego ugrupowania armii, zorganizowaniu systemu ognia - szczególnie ppanc, zrealizowaniu przedsięwzięć w zakresie inżynierskiej rozbudowy terenu,

utworzeniu zapór i przygotowaniu systemu niszczeń. Walka o wygranie czasu nabiera decydującego znaczenia. Pilne zagadnienia należy rozwiązywać natychmiast oraz bez wahań i zahamowań stawiać wojskom zadania do wykonania.

Decyzję podejmuje dowódca armii osobiście. Stanowi ona podstawę przeprowadzenia wszystkich przedsięwzięć w zakresie przygotowania i prowadzenia operacji. Powinna być śmiała, ukierunkowana, uzasadniona oraz zdecydowanie i konsekwentnie wprowadzana w życie.

Na proces podjęcia decyzji składa się zazwyczaj analiza zadania armii w obronie, ocena położenia i sprecyzowanie właściwej decyzji. W wypadku przejścia do obrony w warunkach gwałtownie zmieniającej się sytuacji, dowódca armii będzie dysponował wyrażnie ograniczonym czasem. Niezależnie od tego decyzję zawsze winno cechować przewidywanie oparte na dokładnych kalkulacjach, prawdziwych danych o obiektach w ugrupowaniu wojsk nieprzyjaciela oraz obiektywnej ocenie możliwości wojsk własnych i npla.

Analizując zadanie armii w obronie, dowódca winien prawidłowo zrozumieć zamiar wyższego dowódcy, dokładnie uzmysłwić sobie miejsce i rolę armii we frontowej operacji, wpływ zastosowania przez front broni jądrowej i chemicznej na wykonanie zadań armii, wpływ jaki mogą wyrzucić na działania armii wojska sąsiednich związków operacyjnych i współdziałanie z nimi.

Istotą oceny położenia są wnioski, które powinny dać odpowiedź na następujące zagadnienia:

a/ jaki jest prawdopodobny zamiar rozpoczętych lub oczekiwanych działań nieprzyjaciela; jakie elementy ugrupowania jego wojsk są w najwyższym stopniu gotowości bojowej i najbardziej doświadczone; zniszczenie jakich obiektów znacznie obniży zaczepne

możliwości nieprzyjaciela; jakie są silne i słabe jego strony i jak to należy wykorzystać, aby pomyślnie wykonać otrzymane zadanie; najważniejsze zadania w zakresie rozpoznania nieprzyjaciela;

b/ możliwości armii w zakresie zerwania natarcia nieprzyjaciela, a w pierwszej kolejności - zniszczenia jego środków napadu jądrowego, rażenia najsilniejszych jego zgrupowań bronią jądrową i chemiczną oraz lotnictwem i ogniem artylerii, odparcia natarcia nieprzyjaciela i rozbicia jego zgrupowań w wypadku włamania się w głąb naszej obrony; stosunek sił na kierunkach uderzeń nieprzyjaciela; jakie związki /oddziały/ i kiedy winny być przegrupowane w celu utworzenia najbardziej racjonalnego ugrupowania obronnego; związki /oddziały/ wymagające natychmiastowego wyprowadzenia ze stref skażeń i odtworzenia ich zdolności bojowej; zmiany, jakim mogą podlegać wymienione czynniki do rozpoczęcia i w toku operacji obronnej;

c/ najważniejsze rubieże lub rejony terenu, od których utrzymania zależy trwałość obrony armii w całości, jak również te ich elementy, które winny być bezwzględnie utrzymywane w celu zabezpieczenia przegrupowania wojsk do obrony pod uderzeniami nieprzyjaciela; na jakim kierunku i gdzie - z uwzględnieniem prawdopodobnych wariantów działań nieprzyjaciela - najbardziej celowe jest skupienie głównego wysiłku wojsk armii w obronie; najdogodniejszy wariant utworzenia ugrupowania obronnego i najbardziej celowy przebieg rubieży obronnych oraz kierunków manewru sił i środków; w jakim stopniu utrudnią manewr powstałe strefy skażeń i rejony zniszczeń.

W wyniku analizy zadania armii w obronie i wniosków z oceny położenia, dowódca armii określa w swojej decyzji zamiar prowadzenia operacji obronnej i zadania wojsk.

Zamiar winien przewidywać:

- gdzie, kiedy, jakiego przeciwnika i w jakiej kolejności rozbić;

- jakimi środkami, siłami i sposobami zerwać jego natarcie;

- gdzie skupić główny wysiłek;

- operacyjne ugrupowanie wojsk i charakter ich manewru.

Zgodnie z zamiarem prowadzenia operacji dowódca precyzuje:

- zadania, obiekty i sposób użycia broni jądrowej i chemicznej;

- przedni skraj i armijne rubieże obrony;

- zadania związków taktycznych I i II rzutu /odvodu ogólnowojskowego/, WRiArt., wojsk OPL i wspierającego lotnictwa, wojsk inżynierskich i chemicznych;

- terminy gotowości systemu ognia;

- charakter, terminy i kolejność inżynierskiej rozbudowy rejonów stanowisk ogniowych WRiArt., pasów obrony związków taktycznych I rzutu, rubieży /pasów/ obrony związków taktycznych II rzutu i rejonów rozmieszczenia odwodów z rubieżami ich rozwijania się i sposób przygotowania tych rubieży;

- system i terminy gotowości zapór inżynierskich i obiektów niszczenia;

- sposoby współdziałania wojsk i organizację dowodzenia nimi.

Współdziałanie wojsk organizuje się zazwyczaj podczas stawiania im zadań. Jeśli pozwala na to czas, zagadnienia współdziałania mogą być ściślej precyzowane w terenie.

1) *trzeba
wzrosnąć
organizacji*

Istota organizacji współdziałania polega na zgraniu działań związków i oddziałów różnych rodzajów wojsk i wojsk specjalnych co do celu, miejsca, czasu i sposobów wykonania postawionych zadań, na ukierunkowaniu ich wysiłku w celu osiągnięcia zamierzonych skutków. W obronie główną uwagę należy skierować na zgranie uderzeń jądrowych WRiArt. armii z uderzeniami wykonywanymi środkami frontu; na zgranie uderzeń wojsk raketowych, wspierającego lotnictwa i artylerii - z działaniami związków taktycznych I i II rzutu oraz odwodów; na współdziałanie zgrupowań wojsk działających na każdym z kierunków natarcia npla, jak również z sąsiadami.

Współdziałanie winno być realizowane ciągle, a w razie naruszenia go - niezwłocznie odtworzone. Należy przy tym dążyć do ścisłego współdziałania związków zmechanizowanych i pancernych, oddziałów i pododdziałów - z artylerią, lotnictwem i środkami obrony plot oraz do maksymalnego wykorzystania możliwości ogniowych wszystkich rodzajów uzbrojenia, które w powiązaniu z zaporaми inżynieryjnymi winny zadać przeciwnikowi maksymalne straty.

2. System obrony armii

Współczesna obrona polega przede wszystkim na uderzaniu bronią jądrową, chemiczną i wszelką inną, szerokim manewrze ogniem, siłami i środkami, kontratakach /przeciwuderzeniach/, uporczywym utrzymywaniu ważnych rubieży zamykających prawdopodobne kierunki natarcia npla oraz na szerokim stosowaniu zapór.

W skład systemu obrony wchodzi:

- operacyjne ugrupowanie wojsk;
- użycie broni jądrowej i chemicznej zgrane z uderzeniami lotnictwa wspierającego i ogniem konwencjonalnych środków rażenia;
- system ognia;
- system obrony ppanc;

- system obrony plot;
- inżynierska rozbudowa terenu.

W zależności od warunków przejścia do obrony jej system, kolejność przedsięwzięć oraz skład sił i środków do prowadzenia walki - będą w każdym konkretnym wypadku mieć specyficzne właściwości.

Każdy z kierunków może wymagać przyjęcia różnych wariantów urzutowania sił i środków. Ugrupowanie operacyjne winno zapewnić odparcie natarcia /włamania/ przeważających sił npla z użyciem tylko konwencjonalnych sił rażenia, jak również - broni jądrowej. System obrony z użyciem wyłącznie konwencjonalnych środków rażenia, winien odpowiadać wszystkim wymaganiom, jakie stawiamy obronie w warunkach użycia broni jądrowej.

Operacyjne ugrupowanie armii w obronie zazwyczaj obejmuje następujące elementy:

- pierwszy rzut;
- drugi rzut /odwód ogólnowojskowy/;
- ugrupowanie WRiArt.;
- ugrupowanie wojsk OPL;
- wojska inżynierskie i chemiczne armijnego podporządkowania;
- odwody różnego przeznaczenia;
- oddziały zaporowe;
- stanowiska dowodzenia.

Głębokość ugrupowania obronnego winna zapewniać narastanie przeciwdziałania przeciwnikowi, swobodę manewru wojsk - szczególnie II rzutu i odwodów oraz rozśrodkowanie wszystkich oddziałów i pododdziałów w celu ochrony ich przed bmr. Współczesna obrona charakteryzuje się głębokim operacyjnym ugrupowaniem wojsk armii oraz głębokim ugrupowaniem bojowym związków taktycznych

i oddziałów na poszczególnych kierunkach.

Przechodząc do obrony w warunkach oddziaływania przeciwnika, w pierwszej kolejności należy ją organizować na kierunkach głównych uderzeń jego pancernych zgrupowań. Związki taktyczne I rzutu armii organizujące obronę na głębokość 20 km i więcej otrzymują - w zasadzie - zadanie odparcia natarcia npla, nie dopuszczenia do jego przerwania w głąb obrony, utrzymania ważnych rubieży terenowych i stworzenia tym samym warunków do rozgromienia - armijnym przeciwuderzeniem - tych zgrupowań, którym udało się włamać w głąb naszego ugrupowania. Dywizja w obronie zajmuje trzy i więcej pozycji, pułk - dwie, a batalion broni się na jednej pozycji.

W wypadku przejścia armii do obrony w celu odparcia się przeciwnika, które wtargnęły w początkowym okresie konfliktu zbrojnego, pasami obrony związków mogą zostać zawczasu przygotowane pod względem inżynieryjnym rejonu wyjściowe do działań zaczepnych.

Wybór przedniego skraju i organizacja obrony związków taktycznych pierwszego rzutu zależą bezpośrednio od warunków przechodzenia do niej. Przy przechodzeniu do obrony w czasie natarcia można ją organizować na osiągniętej rubieży. W niektórych wypadkach, na poszczególnych kierunkach lub też w całym pasie armii, może się okazać bardziej celowe organizowanie obrony w głębi - na bardziej dogodnej rubieży, pod osłoną działających z przodu oddziałów. Mogą to być oddziały wydzielone lub oddziały pierwszego rzutu dywizji. Prowadząc aktywne i zdecydowane działania, mogą one zmusić npla do rozwinięcia się głównych, przedwczesnego zużycia części sił i środków - szczególnie taktycznej broni jądrowej - i wykrwawienia się, a tym samym pomóc w wykryciu ugrupowania i kierunku głównego uderzenia npla i wygrać czas w celu utworzenia obronnego ugrupowania i zorganizowania obrony przez siły główne dywizji i armii w głębi. Jest to szczególnie ważne jeśli

rubieże, na których znajdujące się w przodzie jednostki odpierają natarcie /wtargnięcie, przeciwuderzenie/ npla, nie są dogodne do organizacji obrony przez siły główne.

W warunkach przejścia do obrony na początku wojny w strefie granicznej podobne zadania mogą wykonywać inne siły, wydzielone do operacyjnej osłony rozwinięcia wojsk armii, lub też silne oddziały wydzielone z dywizji I rzutu.

Przedni skraj obrony określa zazwyczaj dowódca armii, a w terenie konkretyzuje dowódca dywizji /pułku/. Ilość pozycji w pasie obrony każdej dywizji i ich przebieg określają dowódcy dywizji.

Ilość dywizji w obronie I rzutu armii uzależniona jest od szerokości pasa armii, znaczenia bronionych przez nią kierunków, warunków przejścia do obrony oraz stosunku sił stron. W wypadku przechodzenia do obrony w toku działań zaczepnych, może to być początkowo zgrupowanie sił i środków I rzutu armii, które zachowało swoją zdolność bojową. Skład jego uwarunkowany jest zdolnością odparcia zmasowanych ataków czołgów npla.

Związkom taktycznym I rzutu armii wyznaczają się pasy obrony szerokości do 30 km. Na kierunkach z odcinkami trudno dostępnego terenu oraz w obronie wybrzeża morskiego, szerokość pasa obrony DZ może wynosić 40-50 km i więcej. Należy wziąć przy tym pod uwagę, że regulaminy określają pewne średnie normy organizacji obrony przez związki taktyczne i oddziały. Jednak w określonych warunkach możliwe są znaczne odstępstwa od wymienionych norm tak w jedną, jak i drugą stronę, co będzie determinowane charakterem działań i składem nacierającego npla, warunkami terenowymi i możliwościami wojsk własnych w zakresie zapewnienia niezbędnej gęstości sił i środków, pozwalające odeprzeć natarcie konkretnych zgrupowań

przeciwnika.

W celu zmniejszenia efektywności uderzeń jądrowych npla na wojska armii, szczególnie jego środków taktycznych, lub też w dążności do uzyskania większej głębokości obrony i zwiększenia jej aktywności, może powstać czasem sytuacja, w której do I rzutu wydziela się mniejszą część sił i środków. W takich wypadkach większą część sił i środków celowe jest rozmieścić w głębi, w gotowości do szybkiego manewru na decydujące kierunki w toku rozwoju operacji obronnej.

Podczas organizacji obrony w warunkach działań konwencjonalnych, rola dywizji pierwszego rzutu w wykonaniu zadań operacji obronnej może znacznie wzrosnąć. Dlatego też często będzie wymagane jednoczesne zaangażowanie wielkiej ilości środków ogniowych ze szczebla związków, oddziałów i pododdziałów do odparcia natarcia npla. Należy uwzględnić tę okoliczność, że npl będzie usiłował zorganizować - na określony czas - potężniejsze uderzeniowe zgrupowania wojsk. Dlatego może okazać się konieczne znaczne wzmocnienie ugrupowania bojowego wojsk własnych na tych kierunkach, co winno być uwzględnione podczas organizacji obrony. Wzmocnienie określonych wojsk można osiągnąć przez szybki i skryty manewr drugich rzutów pułków i dywizji, odwodów ppanc i OZap dywizji, a niekiedy i odwodów armijnych.

Związki taktyczne drugiego rzutu i odwody armijne tworzą i rozbudowują w operacyjnej głębokości jedną-dwie rubieże armijne, odległe od siebie 60-80 km. Operacyjne rubieże do obrony należy wybierać z uwzględnieniem terenu, możliwego charakteru działań przeciwnika, zabezpieczenia manewru wojsk własnych i ogólnego zamiaru prowadzenia operacji.

Dywizja znajdująca się w drugim rzucie /odwodzie/ zajmuje rubież na głównym kierunku, przygotowując ją do obrony pod względem inżynieryjnym. Winna ona znajdować się w stałej gotowości do

wykonania przeciwuderzenia lub do wykonania manewru na zagrożony kierunek. W celu wykonania przeciwuderzenia wskazuje się dywizji kilka kierunków. Na każdym z nich wyznacza się główną i zapasową rubież rozwinięcia oraz marszruty dojścia.

Do rozwinięcia armijnej BROT wyznacza się i rozbudowuje jeden zasadniczy i 1-2 zapasowe rejony stanowisk startowych, rozmieszczone wzdłuż frontu i urzutowane w głąb. Zasadniczy rejon stanowisk startowych wskazane jest wyznaczać z boku w porównaniu do kierunków uderzeń głównych zgrupowań nieprzyjaciela, nie bliżej niż 50-60 km od przedniego skraju obrony.

Ugrupowanie wojsk OPL armii należy tworzyć z takim wyliczeniem, aby- we współdziałaniu z wojskami OPL frontu i sąsiednich armii - osłonić od uderzeń lotnictwa przede wszystkim wojska rakietowe, główne zgrupowanie wojsk pierwszego rzutu, drugiego rzutu, stanowiska dowodzenia oraz najważniejsze obiekty armijnych tyłów - z uwzględnieniem manewru tych elementów w toku operacji obronnej.

Odwód ppanc, odwody wojsk inżynierskich i chemicznych oraz OZap armii należy rozmieszczać w rejonach, skąd one mogłyby przeprowadzić szybki manewr na zagrożone kierunki do przodu, jak również w stronę skrzydeł. Jednocześnie nie jest wskazane rozmieszczenie odwodów i drugiego rzutu zbyt blisko przedniego skraju, gdyż to może utrudnić manewr lub spowodować przedwczesne ich użycie.

Uderzenia jądrowe i chemiczne stanowią decydujący czynnik rozgromienia nacierających zgrupowań npla. Skutki tych uderzeń warunkują wykonanie przez wojska armii zadań w obronie.

Uderzenia jądrowe są przygotowywane i wykonywane przede wszystkim w celu zniszczenia środków napadu jądrowego, rozgromienia głównego zgrupowania npla i zerwania jego natarcia.

W operacji obronnej armii mogą być wykonywane uderzenia jądrowe pojedyncze, grupowe, a niekiedy i zmasowane. Celem tych ostatnich, wykonywanych zwykle przy współdziale środków frontowych, jest pełne rozbicie nacierających zgrupowań npla i tym samym stworzenie wojskom warunków do działań zaczepnych. Amunicję jądrową w obronie należy zużywać ze wszelkich miar oszczędnie i racjonalnie. Użycie jej na najważniejsze obiekty i w decydujących momentach zapewni najbardziej efektywne rażenie nacierającego npla. Niewystarczającą ilość amunicji jądrowej można w znacznym stopniu rekompensować zastosowaniem broni chemicznej /w celu rażenia środków chemicznych npla oraz stworzenia odcinków i stref skażeń na drogach jego natarcia/, jak również uderzeniami lotnictwa z zastosowaniem konwencjonalnych środków rażenia.

System ognia konwencjonalnych środków rażenia organizuje się z uwzględnieniem uderzeń jądrowych i chemicznych, uderzeń wspierającego lotnictwa, jak również w powiązaniu z zaporami inżynieryjnymi i przeszkodami naturalnymi. Na kierunkach, na których nie stosuje się broni jądrowej, środki konwencjonalne stanowią główną siłę ogniową.

System ognia w obronie polega na przygotowaniu uderzeń ogniowych na podejściach do obrony i stworzeniu stref ognia ciągłego, wielowarstwowego i wszystkich innych rodzajów przed przednim skrajem, na skrzydłach i w głębi obrony oraz na ześrodkowaniu w krótkim czasie ognia na każdym zagrożonym kierunku lub odcinku.

System ognia organizuje się na całej szerokości obrony przed każdym pasem lub rubieżą i wewnątrz ich, przy tym szczególnie dokładnie na kierunkach natarcia pancernych zgrupowań npla. Rozmieszczenie środków ogniowych winno zapewnić rażenie npla ogniem skrzydłowym, krzyżowym, sztyletowym o dużej gęstości oraz tworzenie tzw. worków ogniowych. Wszystkie środki ogniowe winny

się znajdować w gotowości do szerokiego manewru.

Dywizyjnym i pułkowym grupom artyleryjskim wyznacza się odcinki dalekiego napadu ogniowego, ognia zmasowanego, ześrodkowanego i zaporowego na najbardziej prawdopodobnych kierunkach natarcia npla przed podejściami do obrony /w granicach zasięgu/, w przewidywanych rejonach jego rozwinięcia do natarcia oraz w głębi obrony.

W celu rażenia npla na podejściach do obrony dalekimi napadami ogniowymi przygotowuje się ogień ześrodkowany, którego odcinki wyznacza się zazwyczaj na marszrutach prawdopodobnego ruchu npla w rejonach przepraw, ciąśnin i węzłów drogowych. Dalekie napady ogniowe na każdy odcinek wykonuje się krótkimi, lecz silnymi nalotami ogniowymi jednego lub kilku dywizjonów.

Przed przednim skrajem przygotowuje się ogień zmasowany, ześrodkowany i zaporowy, na jednej lub kilku rubieżach znajdujących się na kierunkach ruchu czołgów i piechoty npla. Odległość między rubieżami określa się w zależności od szybkości ruchu npla i może ona wynosić 400-600m. Odległość najbliższej rubieży ognia zaporowego od wojsk własnych winna umożliwić prowadzenie ognia przez środki ppanc do atakujących czołgów /transporterów opancerzonych/ npla i nie może być mniejsza niż 200-400 m.

W głębi obrony przygotowuje się ześrodkowany i zaporowy ogień artylerii na rejony możliwego włamania npla oraz na kierunki planowanych kontrataków i przeciwuderzeń, natomiast odwodom ppanc wyznacza się rubieże rozwinięcia.

Głównymi organizatorami systemu ognia są dowódcy związków taktycznych i oddziałów. Dużą jednak rolą w tym przypadku również i dowódcy armii, który określa wzmocnienie artylerią dywizji pierwszego rzutu ze środków armijnych i przydzielonych oraz skład i zadania odwodu ppanc armii. Dowódca armii daje wytyczne o sposo-

bie współdziałania konwencjonalnych środków rażenia z użyciem broni jądrowej i chemicznej przy wykorzystaniu zapór inżynierskich, o sposobie przygotowania i wykonania manewru ogniem na zagrożone kierunki, jak również w zakresie innych zagadnień, włącznie z możliwością zaangażowania środków ogniowych ze składu drugiego rzutu, odwodu armii i z sąsiednich odcinków.

W obronie prowadzonej bez użycia środków jądrowych, wzrasta znaczenie organizacji systemu ognia konwencjonalnych środków rażenia, ponieważ decydują one w pełni o losach działań. Zwiększa się rola centralizacji dowodzenia ogniem, rola wcześniejszego i dokładnego planowania bojowego użycia artylerii w skali dywizji i armii. Ze składu organicznej artylerii armijnej i przydzielonej /armaty/, na kierunku głównego uderzenia npla może być utworzona AGA w celu rażenia npla na podejściach do obrony, walki z taktycznymi środkami napadu jądrowego, obezwładnienia jego artylerii, wzmocnienia ognia artylerii dywizji, jak również w celu wsparcia wojsk wykonujących przeciwuderzenie.

Szczególnej uwagi wymaga organizacja obrony ppanc. "Obrona ppanc stanowi podstawę obrony związków taktycznych i oddziałów i dlatego organizacja jej stanowi jeden z najważniejszych obowiązków wszystkich dowódców".

Obronę ppanc organizuje się na całą głębokość, a przede wszystkim na kierunkach zagrożenia pancernego.

Współczesne taktyczne związki ogólnowojskowe są zdolne do zapewnienia wysokiego nasycenia przeciwpancernego i odparcia ataku czołgów npla swoimi środkami ppanc. Przy średnich kalkulacyjnych możliwościach każdego środka ppanc i przy równym stopniu ukończenia wojsk obu stron, ogólne możliwości dywizji /DZ i DPanc/ pozwalają z powodzeniem prowadzić walkę z czołgami dwóch nacierających dywizji przeciwnika.

Ogólne możliwości środków ppanc związków taktycznych^{x/}

Środki ppanc	Kalkulacyjne możliwości niszczenia czołgów		Ilość środków ppanc		Możliwości niszczenia czołgów npla	
	Z nie rozbudowanych SO	Z rozbudowanych SO	DZ	DPanc	DZ	DPanc
Czołgi dnie	1	2	238	314	238-476	314-628
	2	3	63	21	126-189	42-63
Artyleria mm	1	2	18	-	36	-
	0,5	1	18	6	9-18	3-6
	0,3	0,5	327	143	100-160	45-70
Łącznie bez			340	340	390-720	360-695
Łącznie z RPG			665	485	490-880	405-765

Na kierunku głównego uderzenia npla obrona ppanc może być wzmocniona siłami odvodu ppanc i OZap armii, a także poprzez manewr siłami i środkami z mniej zagrożonych kierunków.

Możliwości walki z czołgami npla znacznie wzrastają w wypadku prawidłowego wykorzystania ogniowych środków ppanc w połączeniu z zaporami.

Czołgi npla w rejonach ześrodkowania, podczas wychodzenia z nich i rozwijania się niszczy się uderzeniami broni jądrowej i lotnictwa, ześrodkowanym i zaporowym ogniem artylerii do ognia pośredniego. Przed przednim skrajem i w głębi obrony - ogniem PPK, artylerii i czołgów strzelających na wprost, ppanc granatników i innych środków w połączeniu z zaporami ppanc i naturalnymi przeszkodami.

Środki ppanc, znajdujące się w batalionowych rejonach obrony /kompanijnych punktach oporu/ na kierunkach zagrożonych przez czołgi, tworzą strefę ciągłego ognia ppanc na głębokość 2-2,5 km przed przednim skrajem.

W tabeli podano przykładowy wariant organizacji dywizji. Rzeczywiste kalkulacyjne możliwości niszczenia czołgów npla będą uwarunkowane realnie posiadaną ilością środków ppanc.

Inżynieryjna rozbudowa terenu zwiększa wytrzymałość broniących się wojsk i ich ochronę przed uderzeniami broni jądrowej oraz innych środków rażenia, a tym samym sprzyja zachowaniu zdolności bojowej wojsk, stwarza dogodniejsze warunki do efektywnego użycia wszystkich środków ogniowych i przeprowadzenia manewru, jak również utrudnia przeciwnikowi kontynuowanie działań zaczepnych.

Kalkulacje możliwego stopnia rażenia składu bojowego wskazują, iż - przy wybuchach jądrowych o jednakowej mocy - broniące się wojska, rozmieszczone w odpowiednio rozbudowanym pod względem inżynieryjnym terenie, mogą ponosić straty kilkakrotnie mniejsze niż nacierający przeciwnik.

Inżynieryjna rozbudowa terenu w pasie obrony armii obejmuje:

- przygotowanie pod względem inżynieryjnym rejonów stanowisk startowych wojsk raketowych /naziemnych i plot/ oraz rejonów stanowisk ogniowych artylerii naziemnej i plot;
- rozbudowę pasów obrony związków taktycznych pierwszego rzutu, rubieży obronnych związków taktycznych drugiego rzutu i odwodów, marszrut manewru i rubieży rozwinięcia do wykonania przeciwuderzeń;
- rozbudowę stanowisk dowodzenia;
- przygotowanie dróg dowozu środków materiałowych i ewakuacji;
- przygotowanie systemu zapór inżynieryjnych.

Podstawę systemu zapór inżynieryjnych stanowią zapory minowe, a przede wszystkim przeciwpancerne pola minowe. W okresie przygotowawczym i w toku operacji obronnej należy maksymalnie wykorzystywać możliwości zmechanizowanych środków minowania znajdujących się w armii i na niższych szczeblach dowodzenia, które

włącza się w skład OZapów, w celu szybkiego utworzenia odcinków pól minowych na prawdopodobnych kierunkach natarcia pancernych zgrupowań npla. W celu przyspieszenia założenia pól minowych mogą być także szeroko wykorzystywane śmigłowce.

Efektywne przeciwdziałanie natarciu wielkich mas piechoty osiąga się przez założenie odpowiednich pól minowych z różnym nasyceniem minami. Na niektórych kierunkach, szczególnie w strefie granicznej, może niekiedy okazać się celowe przygotowanie ciągłego pasa zapór o znacznej ich głębokości.

Tablica porównawcza strat ponoszonych przez stan osobowy pododdziałów /w procentach/ w wyniku uderzeń jądrowych /U=0,5 km/

Obiekty rażenia	Rodzaj ukrycia	Moc ładunku jądrowego /w kt/				Zmniejszenie strat wojsk znajdujących się w ukryciach
		5	20	50	100	
mot						
6 km ² - w natarciu	odkryty	23	53	85	100	
10 km ² - w bronie	odkryty	24	47	74	95	2 razy
	w okopach	12	23	38	50	
	w schronach typu lekkiego	11	20	33	45	2,5 raza
	w schronach typu ciężkiego	7	13	22	31	3-4 razy
z 6 km ²	w czołgach	6	12	23	34	
	w okopach	10	23	41	55	
	w schronach typu lekkiego	8	19	35	48	
	w schronach typu ciężkiego	-	11	22	32	
on artylerii, 6 km ² eteria starto-	odkryty	23	53	85	100	
	w okopach	10	23	41	55	2 razy
	w schronach typu lekkiego	8	19	35	48	2,5 raza
	w schronach typu ciężkiego	-	11	22	32	3-4 razy

3. Planowanie operacji obronnej

Istota planowania operacji obronnej polega na tym, aby - zgodnie z postawionymi armii zadaniami i podjętą decyzją - opracować w szczególności sposób użycia sił i środków w obronie w celu rozbicia nacierającego npla oraz określić przedsięwzięcia w zakresie współdziałania, zabezpieczenia działań bojowych wojsk i dowodzenia nimi.

Operację obronną planuje się według zadań wojsk armii oraz kierunków natarcia npla. Zadania te mogą być następujące:

- zniszczenie środków napadu jądrowego npla;
- niszczenie zgrupowań npla na podejściach do obrony;
- odparcie natarcia npla i utrzymanie najważniejszych rubieży w pasach obrony związków taktycznych pierwszego rzutu;
- zniszczenie desantów powietrznych, a na wybrzeżu morskim również i - morskich;
- rozbicie zgrupowań npla, które włamały się lub przerwały w głąb obrony;
- przejście wojsk armii do natarcia.

Każdy kierunek - z uwzględnieniem terenu i sytuacji - wymaga wypracowania i zastosowania odpowiedniej odrębnej taktyki działań.

Za podstawę planowania operacji obronnej, prowadzonej bez użycia broni jądrowej, przyjmować należy możliwości zadania dotkliwych strat podstawowym nacierającym zgrupowaniom npla i odparcia uderzeń jego lotnictwa konwencjonalnymi środkami rażenia. Jednocześnie winno się przewidywać przedsięwzięcia zapewniające wykonanie, w odpowiednim czasie, efektywnych uderzeń jądrowych na npla, w wypadku przejścia do działań z użyciem broni jądrowej.

Planowanie operacji przeprowadza się na mapie uzupełnionej niezbędnymi kalkulacjami i uzasadnieniami. Kolejność i metoda pracy sztabu armii podczas planowania operacji, sposób opracowania planu i zakres ujmowanych w nim zagadnień - uzależniony jest od sytuacji i posiadanego czasu. Przy przejściu do obrony w warunkach oddziaływania npla zasadnicze problemy planowania będą z reguły opracowywane na mapie decyzji dowódcy, a niezbędne wyjaśnienia i kalkulacje - w notatkach roboczych. W miarę upływu czasu plan może być opracowany w formie oddzielnego dokumentu. W celu usprawnienia kalkulacji sztaby winny w szerokim zakresie posługiwać się techniką obliczeniową.

W planie operacji zazwyczaj odzwierciedla się:

- ugrupowanie wojsk i kierunki uderzeń npla, jak również możliwe rejony lądowania desantu powietrznego i morskiego;
- ugrupowanie sił i środków armii oraz ich manewr, z uwzględnieniem możliwych działań npla;
- zadania i obiekty rażenia bronią jądrową i chemiczną, artylerią i wspierającym lotnictwem;
- zadania dywizji pierwszego rzutu;
- zadania dywizji drugiego rzutu i odwodów armii, rubieże rozwinęcia i marszruty dojścia do nich;
- siły, środki i kierunki przeciwuderzeń;
- zadania wojsk specjalnych;
- zadania w zakresie inżynierskiej rozbudowy pasa obrony oraz rozbudowy systemu zapór i zniszczeń;
- stanowiska dowodzenia;
- tyłowe jednostki i urządzenia.

Zagadnienia, których nie można przedstawić graficznie umieszcza się w legendzie.

Równoległe ze sztabem armii, szefowie rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb planują użycie podporządkowanych im

wojsk, a kwatermistrz - zabezpieczenie tyłowe. Opracowywane przez nich dokumenty stanowią składową część ogólnego planu operacji. Opracowany plan operacji obronnej armii winien być konsekwentnie realizowany.

III. PROWADZENIE OPERACJI OBRONNEJ ARMII

1. Z użyciem broni jądrowej

Sposoby prowadzenia operacji obronnej armii w całości i sposoby rozbicia każdego ze zgrupowań npla podczas wykonywania zadań obrony, wynikają z zamiaru operacji i zależą od sytuacji, w jakiej armia przechodzi do obrony, składu nacierających zgrupowań npla i charakteru ich działań na każdym z kierunków, posiadania broni jądrowej i chemicznej, rozwoju działań zaczepnych głównych sił frontu na stycznych kierunkach i wielu innych czynników. Jednak w każdej sytuacji, nawet przy znacznej przewadze sił przeciwnika, konieczne jest dążenie do aktywnego prowadzenia operacji obronnej, co wynika z obowiązku zsynchronizowania uporczywej obrony z manewrowymi działaniami wojsk.

Użycie przez broniące się wojska broni jądrowej i chemicznej umożliwia nie tylko odparcie natarcia przeważających sił npla, lecz także zerwanie przygotowywanego przez niego natarcia i przejście w krótkim czasie od obrony do aktywnych działań zaczepnych.

Wszystkie działania wojsk w operacji obronnej winny mieć na celu zerwanie natarcia npla. Rozgromienie nacierających zgrupowań npla, a co za tym idzie, zerwanie jego działań zaczepnych - może być osiągnięte następującymi sposobami;

a/ wykonanie uderzeń jądrowych i chemicznych na zgrupowania npla w rejonach ześrodkowania i w czasie ich podejścia do obrony;

b/ przeprowadzenie kontrprzygotowania na rozwijające się lub przygotowujące do natarcia zgrupowania npla, a niekiedy, wykonanie bezpośrednio po nim uderzenia związkami taktycznymi przed przedni skraj;

c/ odparcie natarcia npla z jednoczesnym zniszczeniem jego desantów powietrznych;

d/ wykonanie przeciwuderzenia armijnego przeciwko przerywającym się zgrupowaniom npla i przejście do natarcia.

Po przejściu npla do natarcia należy zadać możliwie największe straty jego środkom napadu jądrowego i zasadniczym zgrupowaniom wojsk, a następnie - uderzeniami jądrowymi, ogniem środków konwencjonalnych i przeciwuderzeniami /kontratakami/ drugich rzutów i odwodów - dokonać ostatecznego rozbicia głównych sił przeciwnika lub też zatrzymać jego natarcie i tym samym zapewnić warunki sprzyjające przejściu wojsk do zdecydowanego natarcia lub też jego kontynuowania.

W warunkach zawczasu przygotowanej obrony operacja będzie się rozpoczynała od uderzeń wojsk raketowych, lotnictwa i artylerii, z użyciem środków jądrowych, chemicznych i konwencjonalnych - na środki napadu jądrowego npla, zasadnicze zgrupowania jego wojsk w rejonach ześrodkowania i podczas ich podejścia do obrony, jak również na ważniejsze stanowiska dowodzenia i tyłowe obiekty.

W wypadku przechodzenia wojsk do obrony w toku natarcia operacja obronna może rozpocząć się bezpośrednio od odpierania uderzeń npla, podczas którego dokonywane będzie podchodzenie i rozwijanie sił i środków oraz tworzenie ugrupowania obronnego wojsk zgodnie z podjętą decyzją, inżynierska rozbudowa pozycji,

rozbudowa zapór ppanc, przygotowanie stref zapór i zniszczeń na kierunkach uderzeń zgrupowań npla, a także likwidowanie skutków jego uderzeń jądrowych i chemicznych. Przejawiana w tych warunkach inicjatywa dowództw i sztabów i zdecydowane działanie wojsk stanowią gwarancję szybkiej organizacji obrony i zerwania natarcia npla.

W wypadku, kiedy przejście npla do natarcia poprzedzone będzie podejściem i rozwinięciem jego wojsk - można na nie uderzać bronią jądrową i chemiczną oraz lotnictwem /środkami armii i frontu/ rozpoczynając od dalekich podejść do naszej obrony.

W zależności od siły tych uderzeń, główne nacierające /przeciwuderzające/ zgrupowania npla mogą ponieść znaczne straty już w czasie podchodzenia i przygotowania się do natarcia. W takiej sytuacji natarcie npla będzie zerwane już w samym jego zarodku.

Jeżeli jednak armia i front nie dysponują tak dużymi możliwościami, aby zerwać przygotowywane natarcie /przeciwuderzenie/ wówczas - wykonując nawet niewielką ilość uderzeń jądrowych i chemicznych - można osłabić zgrupowania nieprzyjaciela, opóźnić ich podejście i wygrać nieco czasu na przygotowanie wojsk armii do obrony. Może temu sprzyjać wykonanie naziemnych wybuchów jądrowych, a także utworzenie stref skażeń, zniszczeń i zatopionego terenu na drogach posuwających się wojsk npla. Należy przy tym brać pod uwagę warunki meteorologiczne i względy operacyjne, ażeby nie powodować przeszkód w działaniach wojsk armii i sąsiadów.

Najskuteczniejszym sposobem zerwania przygotowywanego natarcia npla - jest kontrprzygotowanie. Obejmuje ono uderzenia jądrowe i ogniowe uderzenia środków konwencjonalnych na główne

- Wzrost
-
2
długość
szerokość
syła
kąt
względny

zgrupowania npla przygotowującego się do działań zaczepnych. W kontrprzygotowaniu biorą udział wojska raketowe, lotnictwo, artyleria i ozołgi dywizji pierwszego rzutu.

Najważniejszymi obiektami rażenia podczas kontrprzygotowania są: środki napadu jądrowego, główne zgrupowanie uderzeniowe, a w nim - przede wszystkim związki taktyczne i oddziały pancerne, artyleria na SO, najważniejsze SD. Szczególną uwagę należy zwrócić na zwalczanie taktycznych środków jądrowych. Jeśli nie zniszczy się podstawowej ilości tych środków podczas rozwijania się i zajmowania rejonów startowych, wówczas przeciwnik może uzyskać znaczną przewagę w walce o pasy obrony związków taktycznych pierwszego rzutu.

Kiedy nieprzyjaciel ześrodkowuje główne zgrupowania do działań zaczepnych na znacznej odległości od przedniego skraju obrony, w kontrprzygotowaniu biorą udział tylko wojska raketowe i lotnictwo.

Dowódca armii, na podstawie najnowszych danych z rozpoznania o przeciwniku, precyzuje przed kontrprzygotowaniem:

- zgrupowania npla, na które wykonane zostaną uderzenia jądrowe i ilość środków jądrowych, jak również udział innych środków ogniowych w wykonaniu tego zadania;

- obiekty, które będą rażone wojskami raketowymi, lotnictwem i artylerią;

- układ i czas trwania kontrprzygotowania;

- gotowość środków i współdziałanie między nimi.

Kontrprzygotowanie, rozpoczynające się z zaskoczenia, winno wyprzedzić npla w użyciu broni jądrowej i w przeprowadzeniu przez niego lotniczego i artyleryjskiego przygotowania na broniące się wojska.

W sprzyjających warunkach kontrprzygotowanie może być końcowym aktem obrony /jeśli spowoduje zerwanie natarcia npla/. W wypadku zaangażowania mniejszej ilości środków, szczególnie broni jądrowej, kontrprzygotowanie może zapewnić wykonanie jedynie ograniczonych zadań: osłabienie głównego zgrupowania podczas jego rozwijania się do natarcia, opóźnienie rozpoczęcia go i tym samym - zyskanie czasu na zorganizowanie obrony na zagrożonych kierunkach.

W celu ostatecznego rozgromienia przygotowujących się do natarcia zgrupowań npla oraz uchwycenia wygodnych rejonów i rubieży zapewniających korzystne warunki przejścia naszych wojsk do natarcia może się okazać celowe - bezpośrednio po uderzeniach jądrowych - uderzenie związków taktycznych przed przedni skraj obrony. Uderzenie takie wykonują dywizje pierwszego rzutu, a w niektórych wypadkach bierze w nim udział również część sił i środków odwodu armii.

Związki taktyczne lub oddziały wydzielone do wykonania uderzenia przed przedni skraj zdecydowanie wdzierają się w dezorganizowane naszym kontrprzygotowaniem ugrupowanie bojowe npla i dokonują ostatecznego ich rozgromienia.

Jeśli w wyniku kontrprzygotowania i uderzenia przed przedni skraj zostanie osiągnięty ostateczny cel, tj. rozbicie uderzeniowego zgrupowania npla i zerwanie przygotowanego przez niego natarcia - wówczas nasze uderzenie może zapoczątkować przejście wojsk armii do zdecydowanego ogólnego natarcia.

Jednocześnie z działaniami związanymi z zerwaniem przygotowywanego lub rozpoczynającego się natarcia npla, czy też osłabienia jego głównego zgrupowania - w miarę ujawnienia zarysowujących się kierunków natarcia npla - dowódca armii i dowódcy

związków taktycznych stosują środki zmierzające do wzmocnienia obrony na tych kierunkach i do odparcia natarcia npla.

W toku odpierania natarcia npla główny wysiłek wojsk koncentruje się na szybkim i zdecydowanym rozbiciu zgrupowań npla przed przednim skrajem oraz w granicach pasów obrony dywizji pierwszego rzutu armii, jak również na zniszczeniu znajdujących się w pasie obrony armii desantów powietrznych. Cel ten osiąga się uderzeniami wojsk raketowych, lotnictwa i ogniem artylerii z zastosowaniem ładunków jądrowych, chemicznych i konwencjonalnych, uruchomieniem zapór inżynieryjnych, uporczywym utrzymywaniem najważniejszych rubieży terenowych na kierunkach natarcia npla - włącznie z walką związków taktycznych i oddziałów w okrążeniu i przeprowadzeniem zaskakujących kontrataków przez drugie rzuty i odwody.

W wypadku włamania się npla w głąb obrony związków taktycznych pierwszego rzutu, broniące się wojska - uporczywie utrzymując dogodne rubieże i rejony na najważniejszych kierunkach - ogniem i zdecydowanymi kontratakami zadają możliwie największe straty, rozczłonkują jego ugrupowanie bojowe, powstrzymują dalsze przenikanie w głąb naszej obrony i tym samym stwarzają warunki do rozbicia go przez drugi rzut armii.

"W wypadku zmasowanego użycia przez przeciwnika broni jądrowej i uzyskania przez niego wyraźnej przewagi sił i środków - szczególnie czołgów, rezygnuje się zazwyczaj z przeprowadzenia kontrataków". W takim wypadku dywizje uporczywie bronią przygotowanych pozycji, wszystkimi rodzajami ognia zadają straty sile żywej i technice npla, a tym samym przygotowują warunki do wykonania przeciwuderzenia armii. Pododdziały i oddziały prowadzące walkę na skrzydłach włamujących się w obronę zgrupowań npla, utrzymują pozycje ryglowe i nie dopuszczają do poszerzenia włama-

nia w stronę skrzydeł, zabezpieczając rubież do przeciwuderzenia siłami drugiego rzutu armii.

Oddziały i związki taktyczne, które znalazły się na tyłach nacierającego npla, jak również znajdujące się w okrążeniu, zobowiązane są - prowadząc aktywne działania - związać jak największą ilość nacierających wojsk npla i nie dopuścić do rozczłonkowania ugrupowania bojowego swoich wojsk. Dowódca armii wspiera działania tych związków uderzeniami jądrowymi, chemicznymi i lotnictwem, organizuje zaopatrzenie ich w niezbędne środki i zezwala im na wyjście z tych rejonów jedynie w okolicznościach, kiedy dalsze prowadzenie przez nie walki na tyłach npla lub w okrążeniu nie jest celowe.

Wyjście części sił spod uderzenia przeważających sił npla w celu zajęcia dogodniejszej rubieży w głębi obrony może być wykonane jedynie na rozkaz wyższego dowództwa, przy czym działanie takie musi być przeprowadzone w sposób zorganizowany, szybko i skrycie. Broniące się wojska nie mają prawa opuścić zajmowanego rejonu /pozycji/ i odejść bez rozkazu przełożonego. Winny one być przygotowane do działania bez taktycznej łączności z sąsiadami, jak również w okrążeniu.

W toku działań obronnych wojsk pierwszego rzutu, dowódca i sztab armii precyzują kierunki głównego uderzenia nieprzyjaciela, skupiając tam uderzenia wojsk raketowych i wspierającego lotnictwa na działające zgrupowania nieprzyjaciela i podchodzące odwody, a także przeprowadzając odpowiedni manewr środków ze szczebla armii /przede wszystkim przeciwpancernych/ w celu wzmocnienia obrony na najbardziej zagrożonych kierunkach. Powinni także pamiętać nieustannie o obronie wojsk przed bmr i likwidacji skutków użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej i chemicznej.

W tym celu nieustannie sprawdza się i określa stan wojsk, które znalazły się w zasięgu uderzeń bmr, ustala się stopień i skalę skażenia wojsk, obiektów tyłowych i terenu. Stosuje się środki zmierzające do odtworzenia naruszonego systemu dowodzenia, systemu OPL, gotowości bojowej wojsk i ich współdziałania - w pierwszej kolejności - na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela.

W toku odpierania natarcia nieprzyjaciela dowódca armii ukierunkowuje wysiłek rozpoznania na wykrycie środków masowego rażenia nieprzyjaciela, środków radiotechnicznych i stanowisk dowodzenia, podejmując niezbędne kroki do ich natychmiastowego zniszczenia. Zadanie to wykonuje się przez uderzenia jądrowe i chemiczne działania wspierającego lotnictwa i dalekosiężnej artylerii, jak również grupy rozpoznawcze i pododdziały wojsk własnych, które - w wyniku działań bojowych - znalazły się na tyłach przeciwnika. W niektórych wypadkach wykonanie tego zadania może być powierzone taktycznym desantom powietrznym.

W celu zniszczenia desantów powietrznych wykorzystuje się najbliższej rozmieszczone odwody /drugi rzut/, a w razie potrzeby również lotnictwo oraz broń jądrową i chemiczną.

Zgrupowania nieprzyjaciela, które włamały się i przerwały w głąb obrony, niszczy się uderzeniami jądrowymi i bronią chemiczną, w zgraniu ze środkami konwencjonalnymi, a także zdecydowanymi przeciwuderzeniami.

Przeprowadzając przeciwuderzenie armii można osiągnąć rozbicie zgrupowań nieprzyjaciela, który włamał się i przerwał w głąb obrony i stworzyć warunki do przejścia armii do natarcia. W warunkach mniej sprzyjających można wykonać przeciwuderzenie armii z bardziej ograniczonym zadaniem: rozgromienia najgroźniejszego lub najgłębiej włamującego się w naszą obronę zgrupowania

nieprzyjaciela i odtworzenia obrony na jednej z dogodnych rubieży. W niektórych wypadkach bardziej celowe może się okazać zajęcie częścią sił II rzutu obrony na armijnej rubieży, odparcie uderzenia nieprzyjaciela z miejsca -- z późniejszym wykonaniem przeciwuderzenia.

Dużą rolę odgrywa wybór momentu wykonania przeciwuderzenia. Najdogodniejsza będzie sytuacja, kiedy zachowana jest jeszcze ogólna trwałość obrony armii, a przeciwnik poniósł już znaczne straty od uderzeń jądrowych oraz innych środków rażenia i jego możliwości działań zaczepnych widocznie osłabły. Wówczas, wprowadzając do bitwy II rzut i odwody armii, osiąga się przewagę nadprzeciwnikiem i zapewnia jego rozbitcie. Sprzyjające są także okoliczności, w których -- do momentu rozpoczęcia przeciwuderzenia -- nieprzyjaciel rozpoczął przesunięcia artylerii i taktycznych środków napadu jądrowego, wprowadził do bitwy bliskie odwody, a dalej znajdujące się odwody zostały zatrzymane uderzeniami wojsk raketowych i lotnictwa.

Przeciwuderzenie armii, w zależności od powstałej sytuacji, może być wykonane na jedno lub oba skrzydła zasadniczego nacierającego zgrupowania nieprzyjaciela. Taki sposób rozgromienia włamującego się lub przerywającego zgrupowania nieprzyjaciela jest najbardziej racjonalny, ponieważ -- w wypadku powodzenia -- powstają sprzyjające warunki do wykorzystania najbardziej wrażliwych miejsc w operacyjnym ugrupowaniu nieprzyjaciela i szybkiego wyjścia wojsk armii na tyły głównego nacierającego zgrupowania. Pozwoli to izolować jego siły główne od podchodzących odwodów, zdobyć lub zniszczyć środki napadu jądrowego i -- w rezultacie -- rozbić przeciwnika częściami.

Użycie broni jądrowej umożliwia również wykonanie przeciwuderzenia czołowego w celu rozczłonkowania zgrupowania nieprzyjaciela, które włamało się lub przerwało i zniszczenia go częściami. Czołowe przeciwuderzenie będzie prawdopodobnie wykonywane, jeśli armia dysponować będzie w tym czasie wystarczającymi środkami jądrowymi do zadania zdecydowanych strat nacierającym zgrupowaniom nieprzyjaciela lub jeśli manewr związków II rzutu armii na skrzydła tego zgrupowania będzie utrudniony charakterem terenu, albo wymagać będzie znacznej straty czasu. W zależności od sytuacji armia może wykonywać przeciwuderzenie jednocześnie ze skrzydła i czołowo.

Uderzenia jądrowe podczas przeciwuderzenia wykonuje się na najważniejsze i dokładnie umiejscowione obiekty, których zniszczenie lub obezwładnienie zabezpiecza szybkie rozgromienie włamującego się zgrupowania nieprzyjaciela. Do obiektów takich należą środki napadu jądrowego, wojska głównego zgrupowania - szczególnie pancerne, podchodzące odwody i stanowiska dowodzenia.

W skład zgrupowania wojsk wykonujących przeciwuderzenie, oprócz dywizji II rzutu i odwodów armii, wchodzi związki taktyczne i oddziały I rzutu armii prowadzące działania bojowe na kierunku przeciwuderzenia, jak również jednostki z nie atakowanych odcinków.

Działania związków ogólnowojskowych, biorących udział w przeciwuderzeniu, winny mieć zdecydowany charakter. Prowadzi się je bez najmniejszych przerw, z maksymalnym natężeniem sił, aby możliwie najszybciej doprowadzić do pełnego rozbicia głównego zgrupowania nieprzyjaciela i stworzyć warunki przejścia do zdecydowanego ogólnego natarcia wszystkich sił armii.

W toku przeciwuderzenia zachodzi konieczność niszczenia nowo wykrytych środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, obezwładnienia odwodów zbliżających się z głębi do rejonu przeciwuderzenia, jak również wzmocnienia osłony przeciwuderzającego zgrupowania przed uderzeniami lotnictwa i zabezpieczenia jego skrzydeł przez rozwijanie odwodów ppanc, OZapów i ustawienie zapór inżynierskich.

2. Właściwości prowadzenia operacji obronnej armii z użyciem konwencjonalnych środków rażenia

W warunkach prowadzenia operacji obronnej bez użycia broni jądrowej podstawowym środkiem rażenia nieprzyjaciela będzie artyleria i lotnictwo oraz ogień i uderzenia czołgów.

W wypadku stosowania jedynie środków konwencjonalnych obrona winna się opierać przede wszystkim na ogniu wszystkich rodzajów uzbrojenia, zmasowanym na kierunkach natarcia nieprzyjaciela - a przede wszystkim na decydujących kierunkach i oddziałach, na uporczywym utrzymywaniu najważniejszych rubieży i pozycji, jak również na stosowaniu szerokiego manewru ogniem i siłami w celu zniszczenia przeciwnika w toku wykonywanych kontrataków i przeciwuderzeń.

Działania wojsk armii winien cechować upór i wytrzymałość, dążenie do zadania nieprzyjacielowi maksymalnych strat w sile żywej i technice, szybkie i zdecydowane kontrataki oraz przeciwuderzenia, ruchliwość, stanowcze i nieprzerwane dowodzenie, stworzenie w krótkim czasie zgrupowania uderzeniowego i przejście do zdecydowanego przeciwnatarcia.

Broniące się wojska będą zmuszone do rażenia ogniem ważających sił nacierającego nieprzyjaciela kolejno - na podejściach do obrony, podczas rozwijania się jego do natarcia oraz podczas odpierania ataków. W wypadku włamania się nieprzyjaciela

w głąb obrony broniące się wojska będą niszczyć zgrupowanie nieprzyjaciela ogniem wszystkich rodzajów broni w ścisłym zgraniu z wykonywanymi kontratakami i przeciwuderzeniami oraz w powiązaniu z uporczywym utrzymywaniem najważniejszych rubieży i rejonów.

W warunkach prowadzenia operacji obronnej z użyciem środków konwencjonalnych uderzenia na podchodzące zgrupowania nieprzyjaciela - jeszcze na dalekich podejściach - może wykonywać jedynie lotnictwo, a stąd - skutki oddziaływania na nieprzyjaciela w tym okresie będą znacznie mniejsze niż w warunkach stosowania broni jądrowej. Natomiast ilość i zakres zadań wykonywanych przez wspierające lotnictwo znacznie wzrasta. Główne jego wysiłki należy skierować na zniszczenie środków jądrowych i rozgromienie najgroźniejszych zgrupowań nieprzyjaciela, osłonę OPL wojsk, zniszczenie środków radiotechnicznych oraz na zdezorganizowanie systemu dowodzenia. Do wykonania tych zadań szeroko mogą być stosowane środki zapalające.

Zadania (kontrprzygotowania) będą znacznie ograniczone i mogą się sprowadzać jedynie do osłabienia siły pierwszego uderzenia lub też opóźnienia zaplanowanego przez nieprzyjaciela terminu natarcia.

to jest - warunki natarcia na partyzantów

Konwencjonalne środki rażenia nie zapewniają zdecydowanego rażenia zgrupowań nieprzyjaciela w czasie ich podchodzenia i rozwijania się, co powoduje konieczność ich niszczenia przede wszystkim w toku bitwy obronnej, w czym główna rola przypadnie czołgom, artylerii, przeciwpancernym pociskom kierowanym, artylerii ppanc i przeciwpancernym środkom piechoty zmotoryzowanej.

Decydującą rolę w odparciu natarcia nieprzyjaciela odgrywają zazwyczaj wojska pierwszego rzutu i dlatego najczęściej w ich składzie będzie działała większa część sił i środków.

Armia wykonuje zadania obrony w pierwszej kolejności w toku walki o utrzymanie pasów obrony związków taktycznych pierwszego rzutu. Podstawowe siły ogniowe pułków i dywizji biorą już udział w walce o utrzymanie batalionowych rejonów obrony /pierwszej pozycji/. W toku operacji szeroko należy stosować manewr w celu wzmocnienia ugrupowania bojowego na głównych kie- runkach natarcia nieprzyjaciela. Cała uwaga i wysiłek dowództwa armii - przy wykorzystaniu wszystkich będących w dyspozycji środków - winny być skierowane na zadanie nieprzyjacielowi maksymalnych strat i zatrzymania go.

Na niektórych TDW armia organizująca obronę w początkowym okresie wojny, bez użycia broni jądrowej, może otrzymać zadanie wykrwawienia nacierającego nieprzyjaciela i zadania mu tak do- tkliwych strat, które zmusiłyby go do zaniechania dalszych działań zaczepnych.

Powinna wtedy uporczywie utrzymywać przygotowane do obrony rubieże i rejonu umocnione, współdziałać z wspierającym lotnictwem i wszechstronnie wykorzystywać ogień artylerii, czołgów, środków ppanci broni maszynowej, napalm oraz różnorodne zapory inżynieryjne.

Natarcie nieprzyjaciela należy odierać aktywnie, wykonywać silne uderzenia lotnictwa i ogniem artylerii, przeprowadzać kontrataki i przeciwuderzenia na skrzydła i tyły nieprzyjaciela. Po zdecydowanym osłabieniu nieprzyjaciela i zadaniu mu dotkliwych strat broniące się wojska - wraz z podchodzącymi siłami - powinny być gotowe do przeciwnatarcia.

Do wykonania przeciwuderzenia potrzebne będą zwarte zgrupowania, które można wprowadzić do bitwy - w miarę możliwości - jednocześnie. Bardzo istotnym czynnikiem powodzenia będzie rozpoczęcie przeciwuderzenia zaskakującym i silnym ognio-

wym uderzeniem artylerii i lotnictwa. Do tego celu wykorzystuje się artylerię armijną, artylerię dywizji wchodzących w skład przeciwuderzającego zgrupowania, jak również tych dywizji pierwszego rzutu, w pasach działania których wykonuje się przeciwuderzenie. Pierwszy rzut winny stanowić pancerne oddziały i związki taktyczne, uderzające niespodziewanie w najbardziej wrażliwe miejsca, a szczególnie na otwarte skrzydła.

Przygotowując przeciwuderzenie należy pamiętać, że jego wykonanie zbyt słabymi siłami nie przyniesie oczekiwanych korzyści. Wskazane jest uwzględnianie doświadczeń minionych wojen. Do wykonania przeciwuderzenia trzeba wydzielić takie siły, które pozwoliłyby uzyskać przewagę nad przeciwnikiem i zmienić sytuację na kierunku przeciwuderzenia, przy czym na kierunku głównego uderzenia należy stworzyć zdecydowaną przewagę sił i środków. Konieczne jest również, aby zawczasu i planowo przeprowadzić przedsięwzięcia mające na celu wzbronienie manewru odwodom nieprzyjaciela na kierunek przeciwuderzenia.

Dążąc do rozwinięcia powodzenia przeciwuderzenia i przejścia do natarcia, należy przewidywać użycie wojsk z nie atakowanych odcinków oraz wprowadzenie odwodów armijnych i - w miarę możliwości - frontowych. Podczas wykonywania przeciwuderzenia nie można dopuszczać do rozproszenia sił i wykorzystywania podchodzących odwodów częściami.

W toku prowadzenia obrony z użyciem tylko środków konwencjonalnych jednym z ważniejszych zadań wojsk pozostaje zwalczanie broni jądrowej nieprzyjaciela - szczególnie taktycznej, tak aby w momencie przejścia do działań bojowych z użyciem broni jądrowej zlikwidować przewagę przeciwnika w tych środkach, sprzyja to bowiem zerwaniu czy też osłabieniu napadu jądrowego nieprzyjaciela.

Równoległe szczególną uwagę należy poświęcić utrzymaniu stałej gotowości wojsk raketowych do wykonania uderzeń jądrowych oraz utrzymywaniu wyrzutni raketowych w takim stopniu gotowości, który zapewniłby uprzedzenie przeciwnika w użyciu broni jądrowej.

Jednym z istotnych warunków utrzymania stałej gotowości wojsk raketowych jest również nieprzerwane prowadzenie rozpoznania działań nieprzyjaciela w celu wykrycia jego przygotowań do użycia broni jądrowej oraz ustalenia obiektów rażenia. Jednocześnie winno się prowadzić wielokierunkowe przedsięwzięcia w celu zamaskowania rzeczywistego ugrupowania wojsk raketowych.

Broniące się wojska winny stale realizować przedsięwzięcia z zakresu opbmar.

x

x

x

Zorganizowane przejście wojsk armii do obrony i powodzenie w rozbiciu przeciwnika w znacznej mierze uzależnione jest od trwałego dowodzenia wojskami.

W toku przejścia do obrony i w toku natarcia, dowodzi się wojskami zazwyczaj z SD lub WSD, rozwiniętego podczas poprzednich działań bojowych.

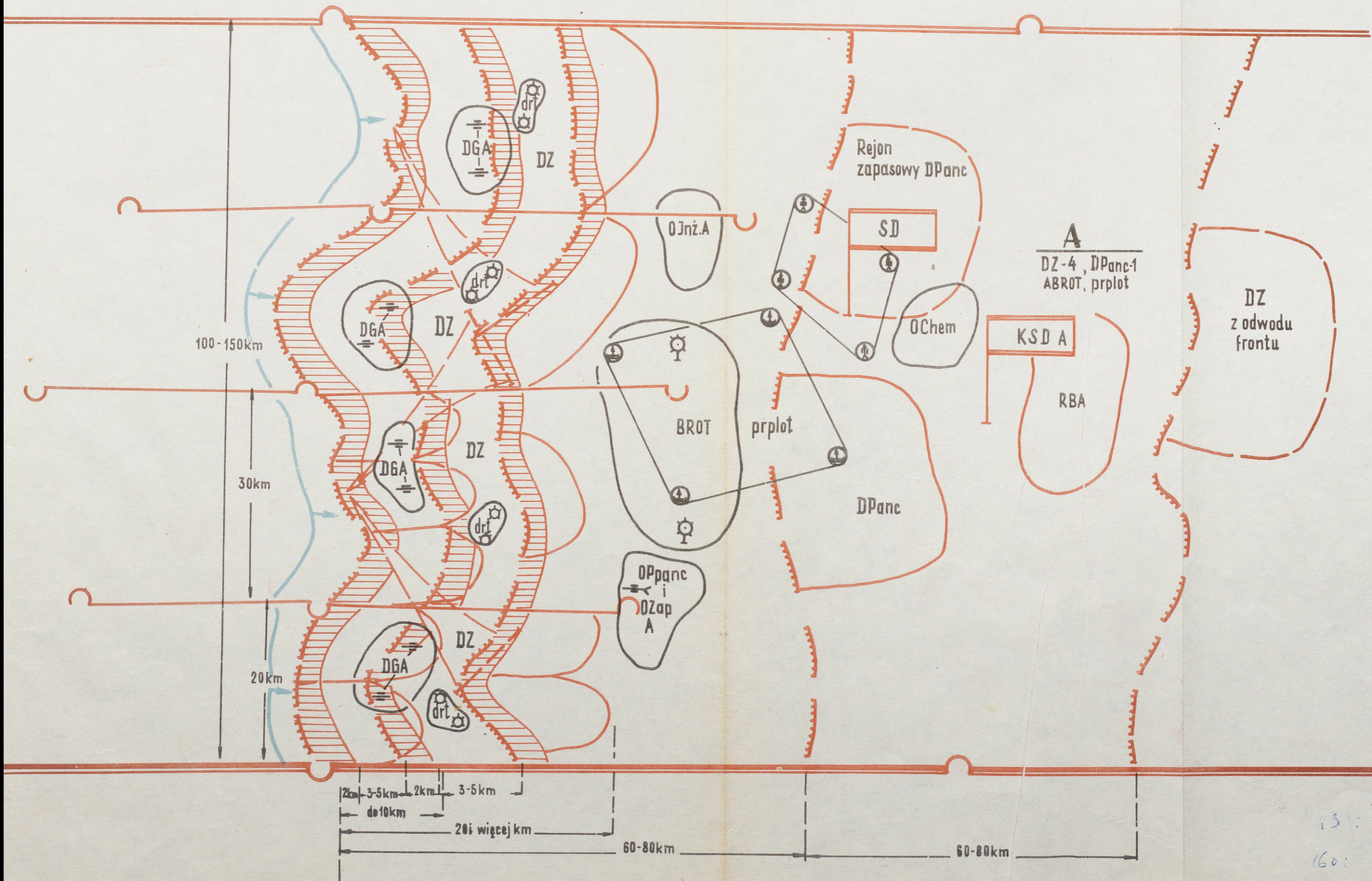
W operacji obronnej armii organizuje się zazwyczaj następujące stanowiska dowodzenia: SD - na odległości 50-60 km od przedniego skraju obrony, zapasowe SD - w odległości 20-30 km od SD, KSD - w odległości 15-20 km od SD, a niekiedy również WSD - na kierunku wykonywania przeciwuderzenia armii. W obronie na szerokim froncie, w celu kierowania wojskami na samodzielnym wyodrębnionym kierunku, może być rozwinięte pomocnicze SD.

Na zakończenie należy podkreślić, że teoria operacji obronnej nieustannie się rozwija i doskonali wraz z doskonaleniem uzbrojenia, techniki bojowej, struktury organizacyjnej wojsk - z uwzględnieniem doświadczenia wojen, szkolenia bojowego i operacyjnego, jak również teoretycznych poglądów nieprzyjaciela.

UGRUPOWANIE OPERACYJNE ARMII W OBRONIE

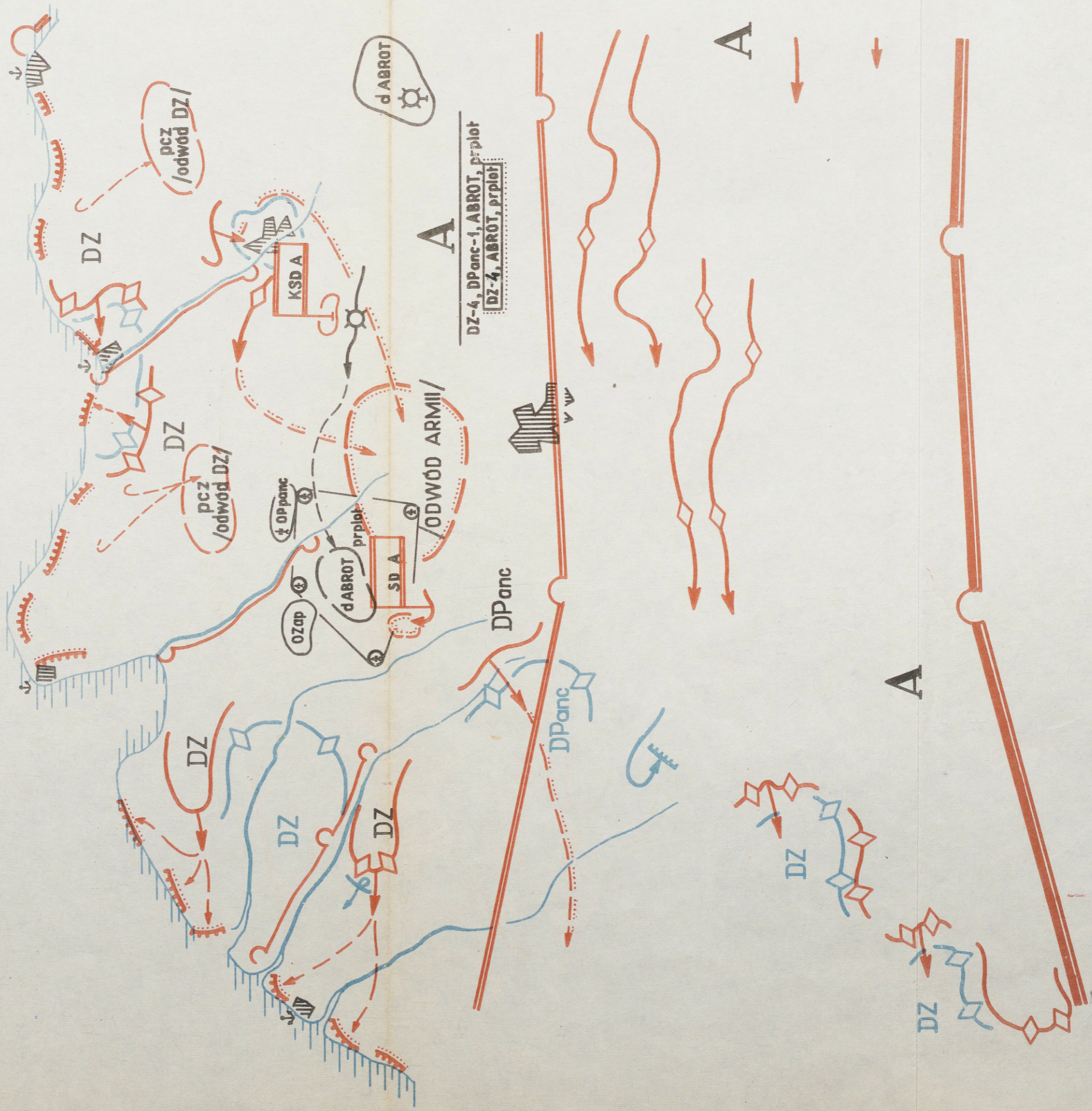
Załącznik nr1

44

13 : 16 =
160 :

PRZEJŚCIE ARMII DO OBRONY WYBRZEŻA MORSKIEGO W TOKU OPERACJI ZACZEPNEJ

PRZEJŚCIE ARMII DO OBRONY W TOKU OPERACJI ZACZEPNEJ W WYNIKU
 PONIESIONYCH STRAT OD BMAA PRZECIWIŃNIKA I NIEHORZYSTNEGO STOSUNKU

SiK

A

A

DPanc

PRZEJŚCIE ARMII DO OBRONY W TOKU OPERACJI ZACZEPNEJ W CELU
ODPARCIA PRZECIWDERZENIA NIEPRZYJACIELA I ZABEZPIECZENIA NATARCIA
SIŁ GŁÓWNYCH FRONTU

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASF
Archiwum cziasa Wobrow Specjalna

Nr ewid.

~~040838~~

